

Gereedschap nodig om kwa

Hoe kijken kwekers naar fyto-sanitaire aspecten? Voor leliekwekers heeft PLAMV hoogste prioriteit. Dat heeft in Nederland geen q-status maar is wel een kwaliteitsvirus. Daarbij hebben derde landen soms aanvullende exporteisen waarin dit virus voorkomt. Kwekers Kees Burger en Hans van der Heijden vertellen over dit virus en andere fyto-sanitaire aspecten.

Tekst: Lilian Braakman
Fotografie: René Faas

Kwekers Kees Burger uit Valkboog van Burger lelies en tulpen bv en Hans van der Heijden van De Middenweg Vledder bv uit Vledder zijn het met elkaar eens. Nul is geen nul op het gebied van diverse kwaliteitsvirussen. Zo geeft Burger direct aan: "Nul verlangen kan niet. Op papier misschien wel, maar in de natuur niet." Beide kwekers zitten in de KAVB Productgroep Lelie en geven aan dat het gaat om vertrouwen. "We moeten in deze tijd voorzichtig zijn met wat er gezegd wordt, omdat via sociale media het snel een andere lading kan hebben. Om dat te voorkomen, moeten we in de gehele keten een kwaliteitssysteem hebben waarin de afnemer vertrouwen heeft. Doordat we in de KAVB Productgroep Lelie zitten, hebben we enige regie daarover. Wij doen voorstellen voor kwaliteitseisen die praktisch werkbaar zijn. Deze worden vrijwel altijd overgenomen door de BKD. Als het regelgeving rondom quarantaineorganismen of eisen van derde landen betreft, geeft de productgroep wel advies aan de BKD, maar is de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) leidend. Daarnaast neemt de KAVB het advies mee in het klankbordoverleg met de NVWA en Anthos. Een goed kwaliteitssysteem is een must om bollen te kunnen verkopen aan de hele wereld. Dat begint met als kweker zelf vertrouwen te hebben in het systeem."

GEREEDSCHAP

Dat iets volledig nul moet zijn in toetsen, is lastig volgens Van der Heijden. "Het beperkt je keuze in land. Heeft er ooit Aardappelmoeheid (AM) in de grond gezeten, is het er nooit volledig uit. Zelfs als je resistente aardappels plant die het q-organisme vernietigen, blijft er na jaren nog iets in de grond achter. Dat zorgt ervoor dat de druk op grond toeneemt. Vooral in Noordoost-Nederland is dat een groot probleem. Twaalf jaar terug was het alleen nodig om de bollen te spoelen zodat het zand verwijderd is van de bollen. Het zou nu helpen dat het telen op heel licht besmette grond toe-

gestaan wordt in combinatie met een goede speelbeurt. Het zou een verruiming zijn als deze bollen ook naar derde landen mogen worden geëxporteerd."

.....
 'Een goed kwaliteitssysteem
 is een must om bollen te
 kunnen verkopen'
 .....

Voor het Noordelijk Zandgebied is stengel-aal juist weer een zorg. In contracten staat zelfs al dat de bollenteler zelf aansprakelijk is voor besmetting van stengelaal, laat Van der Heijden weten. "Monam gaf ons meer ruimte qua grond, maar nu hebben we een beperkte rotatiemogelijkheid. Daardoor gaan we achteruit op het gebied van grondkwaliteit." Beide kwekers vinden dit een zorgelijk probleem. "Niet alle politieke partijen hebben kennis van bepaalde gewasbeschermingsmiddelen en verbieden ons om sommige te gebruiken, terwijl er nog geen alternatief beschikbaar is. Op deze manier wordt ons gereedschap door de overheid uit onze handen geslagen." Daniëlle Kroes, beleidsmedewerker productkwaliteit en fyto-sanitair bij de KAVB, meent: "Het is een spagaat. Kwekers gaan voor hogere kwaliteit, maar hebben niet altijd de middelen om dat te behalen."

BLIJVEN PRESTEREN

Een voorbeeld van het omgaan met nieuwe ontdekte virussen die de kwekers geven, is het PLAMV-virus. "Daarop hebben we snel geanticipeerd als sector. Het was noodzaak, maar het is ook daadwerkelijk gedaan. Daar zit de kracht van de bloembollensector. We hebben in de hele keten informatie verzameld en keuzes gemaakt, zoals alles boven een bepaald percentage besmetting weggooien. Dat zorgde voor kapitaalvernietiging, maar ook voor kwalitatief beter aanbod wat weer gunstig was voor de afzet van lelies. Het is belangrijk dat we goe-

de kwaliteit waarborgen. Daardoor neemt het vertrouwen toe bij onze afnemers", vertelt Van der Heijden. Kroes geeft aan: "De ondernemers moeten verantwoorde keuzes maken. Wat moet ik toetsen en wat wil ik voor mezelf toetsen? De vraag of je als kweker licht geïnfecteerde partijen gaat gebruiken is tevens belangrijk." Burger gaat hierop verder: "Een licht besmette leliebol schubben kan ervoor zorgen dat het later een partij wordt met een hoog percentage virus. Dat moeten we zo veel mogelijk voorkomen door daarover afspraken te maken. Zoals eerder aangegeven is nul geen norm, maar wel ons streven. We willen namelijk het allerbeste dat mogelijk is produceren en leveren."

Daniëlle Kroes, Kees Burger en Hans van der Heijden:

liteit te handhaven

Dat telers het juiste willen doen, beaamt Van der Heijden. “Je kunt geen stomme dingen doen omdat je rekening moet houden met de eisen van het betreffende afzetland. Het is tenslotte jouw naam en imago die op het spel staan. Om die te behouden, moet je wel meedoen.” De KAVB Productgroep Lelie heeft een stappenplan bedacht voor de komende jaren om terug te gaan naar een beheersbaar viruspercentage voor PIAMV in lelies. “We gaan uit van de bladtoets. Die is leidend voor het kwaliteitssysteem. In ons plan mag het plantgoed van partijen lelies met een viruspercentage boven de vijf procent niet meer worden geplant. Voor Klasse I is het noodzakelijk dat

het plantgoed minder dan twee procent virus heeft. Alles tussen de twee en de vijf procent komt niet meer in aanmerking voor Klasse I, maar wordt Klasse Standaard. Dit plan is reeds besproken op de Leliedag van de KAVB en Rol in Emmeloord op 11 februari.” Het inzetten van een dergelijk stappenplan heeft al eerder voor LSV gewerkt. Voor dit kwaliteitsvirus hebben enkele derde landen aanvullende eisen voor export, net als voor PIAMV.

Het gebruik van een jaarlijks verplicht bladmonster voor alle partijen lelies als graadmeter, noemen de lelietelers en de KAVB beleidsmedewerker uniek. Vele kwekers toetsen partij-

en bloembollen vaak meerdere keren, maar dit is niet verplicht. Burger: “Het aantal toetsmomenten is niet toegenomen. De bladtoets is leidend en de rest is voor de zekerheid van de ondernemer en ook zijn eigen keuze. De teler moet beslissen of hij het waard vindt of niet.” Of er nieuwe problemen of virussen zullen opdrukken in de toekomst, is niet te voorspellen. Burger: “We moeten steeds ons best blijven doen en strenge normen handhaven.” Kroes: “Als er nieuwe problemen ontstaan houden we contact met de NVWA, kwekers en Anthos. Zo kunnen we direct anticiperen. We blijven met elkaar in gesprek en zullen samen werken aan een zo praktisch mogelijke oplossing.”

‘We willen het allerbeste dat mogelijk is produceren’